

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrația
Brașov și la următoarele
BIROURI de ABONAMENTI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pplik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erzsébet-körut
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA apare în săptămânal
Abonamente pentru Austria-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
Administrația. Piața mar-
tărgul Inului Nr. 30. etage
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dănuș acasă: Pe un an 15
cor., pe șase luni 8 cor., pe
trei luni 4 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 185.

Brașov, Joi 27 August (9 Septembrie)

1909.

Congresul mirenilor.

III.

Nu vrem să facem istoricul amănunțit al chestiei, ce ne-am propus. Nu vom face-o, fiindcă epuizarea tuturor izvoarelor, ce ne stau la îndemână ar avea rost numai atunci când am fi combătuți din partea bisericii sau am fi învinuți cu tendințe de a încurca situația. Și noi vrem, dimpotrivă, o lămurire a situației. De aceea nici nu ne putem aștepta la combateri și la învinuiri — mai curând ne așteptăm a vedea încurajate și sprijinite propunerile noastre din partea tuturor celor în drept și în putere — și de aceea vom trece peste valurile ce a strânit multă vreme după sinodul din 1869, o altă încercare, pornită de unul dintre cei mai de seamă oameni ai noștri, astăzi, pentru a aduce iarăși la suprafață chestia „sinoadelor mixte”, adică primirea mirenilor deocamdată în administrația bisericii.

Fixăm numai faptul, că din când în când, însă fără o legătură între olaltă, în diferite locuri și din partea diferiților bărbați, s'a mai venit la ideea congreselor mixte, de câte ori biserica era pusă înaintea unei probleme grele, sau în o situație dificilă!

Așa, mai pe urmă, când cu mișcările generale împotriva legii școlare alui Apponyi, unul dintre cele mai de seamă protopopiate unite, în sinodul parțial din 10 Octombrie 1907, punând presiuni la ordine de zi chestiunea: ce este de făcut, ca să ne putem acomoda prescrierilor art. XVII din 1907, cu privire la școlile confesionale, s'au luat în proces verbal următoarele:

»După o discuție lungă și serioasă, sinodul, luând în considerațiune cu deosebire îndatorirea confesiunilor de a ridica salariile învățătoresți la minimumul de 1000, 1100 și 1200 coroane și de altă

parte cvincvenale... luând în considerație, că după instrucțiunea ministrului spesele pentru procurarea recvisitelor etc... luând în considerație că poporul prin impozitele de stat, comitatense și comunale este foarte îngreunat și în urma unui șir de ani puțin roditori este mult îndatorat și sărăcit, din care cauză mulți emigrează în străinătate... și astfel cu greu, ba se poate zice, că prestarea unui salariu prevăzut în legea actuală este absolut imposibil; luând în considerație în fine, că susținerea școlilor noastre în caracterul lor confesional și românesc este o chestiune care trebuie să intereseze și să fie susținută de toți credincioșii bisericii noastre:

Sinodul este de umilită părere, că Esc. S. Pr. Sf. Mitropolitul, în înțelegere cu ceilalți episcopi sufragani, să convoace un congres al întregii provincii mitropolitane, care apoi să discute cu toată seriozitatea cauza noastră școlastică și să cerce a afla mijloacele posibile pentru susținerea școlilor noastre în conformitate cu legea școlastică în vigoare.

Acest proces verbal a fost aprobat în întregime, la Blaj! Poate înconștient, poate iarăși în semn de sinceră aprobare. De făcut însă, nu știm să se fi făcut vre-un pas hotărât pentru a duce în împlinire „păreața” aprobată a sinodului protopopesc.

Noi nu ne adresăm, Esc. S. Pr. Sf. Sale Mitropolitului, și cum am zis de la început nu dorim un congres mixt, ci un congres al mirenilor, fără de cler, de tot liber și neinfluențat, ca să poată el însuși influența asupra clerului dacă va fi lipsă, — dar am dori ca acțiunea să pornească totuși de la unul dintre dignitarii bisericești, mai ales fiindcă între ei avem legiști și istoricieni de forță, bucurându-se de autoritate generală totodată, ca părintele canonic Dr. A. Bunea.

Asupra acelor ce ar avea de făcut congresul mirenilor, adică asupra

datorinței lui de căpătenie, ni-am spus cuvântul. Ar mai putea aduce o hotărâre însemnată acel congres: ar hotărâ ca să se adune an de an, alegându-și un comitet pentru un timp mai îndelungat, și astfel ar deveni o instituție permanentă, de cea mai mare importanță pentru a dovedi independența bisericii unite, care poate să aibă vreodată mai mulți episcopi ca și cel de acum în Gherla! Și firește, cum s'a cerut și în hotărârea sinodului protopopesc citată, în chestia salariului învățătoresc, congresul mirenilor ar avea să ia dispoziții — de jertfă — și în chestia salariului caticeșilor, eventual în genere al congreui.

Bine înțeles ne putem aștepta și la aceea, că pentru a ținea congresul, singuratic s'au permanent, ni se va pretinde concesione ministerială, sau ni se va da o opreliște fibriaiască. Dar nici astea nu strică; cât de multe!...

Cazul dela Orăștie se agravează. Ni se comunică pe scurt, că la gimnaziul din Orăștie nu mai sunt primiți de loc elevii români. Întâi li-s'a cerut declarația de-a suferi ca să fie instruiți în ungereste la orele de religie, dar negăsindu-se nici-un caticeș, care să facă aceasta, sub motivul că elevii nu pot însă rămânea fără caticeș, acuma refuză directorul a înscrie la gimnaziu pe băieții români. Aceștia sunt siliți a trece la gimnaziile îndepărtate. Cei mai mulți se adună la Alba-Iulia.

»Lupta« este informată, că la Sibiu și la Blaj Apponyi încearcă a face pact cu mitropolia noastră, dar nu este informată anume în ce direcție. Tot »Lupta« comunică planurile ministrului de-a da o nouă notă către mitropolia, cu o admoniare repetată, și cu o »scadență« mai lungă. Toate acestea pentru a mai dobândi nițel răgaz.

Medicii congresiști la Cluj. Au fost vre-o 29 și au stat două zile. În acest timp au avut să treacă prin 2 banchete cu 18 toaste, plus alte 9 dicțiuni de binevenire

în diferite locuri. Primarul orașului a spus între altele: »In spitale, în aulele de bolnavi, nu-i iertat să ducă nime steaguri colorate; aci-i stăpână o singură culoare — cea albă. Simbolul de curățenie, de iubire și de pace! Acest steag alb a dat însuflețire medicilor maghiari totdeauna, și o să le dea și în viitor, pentru ca să lupte în numele acelor înălțătoare idealuri, ce fac să se adune medici din toate părțile lumii la congrese internaționale, cari nu au și nu pot avea secțiuni deosebite, după confesiuni, nici după naționalitate, ci un singur scop sublim pot să urmărească: progresul științelor medicale și salvarea omenimei suferinde«. — Un alt incident a fost vorbirea faimosului Appathy, cătră latieni, italienește. Se zice că a fost un delir de entuziasm când le-a zis: o să vină vremea unei lupte cu puteri unite! — Sărmanul primar, de știa că așa de repede va fi desmințit.

Criza parlamentară austriacă.

Luni s'au reluat din nou de cătră prim-ministrul Bienert așanumitele »conferințe de împăcare« cu șefii partidelor austriace, pentru a ajunge la o înțelegere în ce privește activitatea normală a dietelor provinciale și a parlamentului central. În conferințele anterioare din săptămânile trecute se luase în dezbateri întregul complex al chestiunilor de litigiu între Cehii și Germanii din Boemia. În ciclul actual al conferințelor materialul de discuție s'a redus și chestiunile s'au ocupat exclusiv numai cu stabilirea condițiilor, prin cari s'ar putea asigura dietei boeme capabilitatea de muncă.

După cum stau însă lucrurile, nici acest nou ciclu de conferințe nu va aduce rezultatul dorit. Vechiul antagonism între cehii și germanii din Austria în loc se scade, a crescut în zilele din urmă prin recentele demonstrațiuni și ciocniri sângeroase între elemente cehe și germane din Austria de jos și amenință cu o criză mare, ce va cuprinde toate provinciile austriace.

Stând astfel lucrurile nu e de mirat dacă speranțele legate de aceste conferințe scad pe zi ce merge. În conferințele de Luni prim-ministrul Bienert a ascultat părerile delegaților proprietarilor mari feudali și constituționali germani din dieta boemă în ce privește măsurile de luat pentru a face dieta boemă capabilă de o

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Despre visuri, vederea spiritelor și despre fenomenele înrudite cu acestea.

de M. Străjanu.
— Urmare. —

Visuri aveau. — Visul obișnuit este tipul general al celorlalte fenomene psihice excepționale, cari stau în legătură cu el, ca speciale aceluiași gen, și cu ajutorul căruia se pot explica. Visul, și toate fenomenele sufletești înrudite cu el, se produc în organul intelectual ca și fenomenele psihice ale vegherii însă în alt mod și prin alte impresii. Pentru aceea autorul nostru numește creerul, privit din acest punct de vedere, organ al visurilor.

Fenomenul cel mai des de această categorie și care cu puțină luare aminte, l'ar putea observa oricine în sine însuși, este visarea aveau (das Schlafwachen. Wahrträumen), după ce adormim și aproape de a ne deștepta din somn. În visul obișnuit, imaginile de lucruri văzute sunt iluzorii și dispar la deșteptare. În visarea aveau, lucrurile văzute sunt reale; vedem camera, în care dormim, cu tot ce se află în ea, vedem persoanele ce din întâmplare intră, ne vedem pe noi înșine în așternut; ca și cum toate acestea le-am

zări prin o fereastră a craniului; căci ochii ne sunt închiși și toate simțurile din afară în repaus. La deșteptare le reafirmăm toate ca în vis; se întâmplă numai o schimbare a organului de observare, care se face deodată și așa de ușor, încât de ahea se poate observa. Acest fel de visuri se pot observa lesne, când între obiectele din jurul nostru, văzute în vis, se amestecă și altele străine, cari dispar la deșteptare; sau când visul i-a o întindere mai mare, cum vom vedea.

Ni-le aducem lesne aminte, când le avem aproape de deșteptare. Dar ele se întâmplă și în somnul cel mai adânc, și atunci ele sunt mai vii și mai lămurite, însă nu ni-le aducem aminte; precum somnambulul nu știe nimic ce a văzut și a făcut în somn, deși somnambulismul e tocmai o probă evidentă despre claritatea și vioiciunea acestor visuri.

Firea enigmatică a visurilor aveau se vede mai bine, când ele se potentează luând o întindere mai mare. Atunci perdedele sau obloanele și păreții odăii de dormit nu ne mai împiedecă vederea; vedem foarte bine curtea, grădina, strădele cu case în ele. Cum se întâmplă aceasta, este un adânc mister. Știm numai că visăm, că aceste lucruri le observăm prin organul visurilor, iar nu prin simțurile din afară. Ceace se poate face pentru explicarea lor, întru cât aceasta e cu puțință, este să arătăm legătura și analogia

tuturor fenomenelor de acest gen, sperând că astfel vom pătrunde mai lesne în natura lor.

Vederea în moartea părului este tot un fel de visare aveau, cum mărturisesc oamenii cari au revenit la viață din acest leșin. Ei văd și știu tot ce se petrece în jurul lor, fără să poată face o mișcare sau să dea un semn de viață. Dar fenomenul, care dă proba cea mai sigură despre adevărul acestor visuri este:

Somnambulismul. — E constatat că somnambulul doarme și nu poate vedea cu ochii; cu toate acestea el observă cele mai mici amănunte din jurul lui. evită toate piedecile, alege căile largi, se acțără deasupra celor mai periculoase prăpastii, merge pe cărările cele mai înguste, face sărituri mari fără greș. Un darvinist ar zice, că acestea sunt însușirile instinctive, moștenite prin atavism dela strămoșii primitivi ai omului și deșteptate în cel mai adânc repaus al vieții animale, cum e somnul somnambulilor. Unii din ei implinesc în somn, cu acurateță, felurite lucrări zilnice de ale casei, compun, desleagă probleme, scriu versuri sau alte lucrări, fără greșală. Aceiași îndemnare și vedere până chiar în cele mai mari depărtări o au și somnambuli adormiți în somnul magnetic.

S'au făcut dese cercetări fără succes, ca să se afle organul fiziologic, prin cari se îndeplinesc atari fenomene. Este în

afară de ori ce îndoială, că simțurile exterioare nu funcționează în somnul magnetic și în somnambulism, ca și în somnul normal; este amortit însuși pipăitul, care e simțul cel mai subiectiv, așa că în somnul magnetic se pot face operațiunile chirurgicale cele mai dureroase fără ca pacientul să le simtă. Creerul pare a fi în cel mai adânc somn și, deci, în deplină neactivitate.

Acestea și unele mărturisiri ale somnambulilor au dat naștere ipotezei, că în somnambulism creerul e cu totul neactiv, depotentiat, și că toată puterea vitală e concentrată în nervul simpatic, a cărui rețea mai mare, numită plexus solaris, sau cerebrum abdominal, creerul pântecelui, ar lua atunci rolul creerului adevărat și ar implini funcțiunile lui mult mai desăvârșit decât el, fără ajutorul simțurilor. Această ipoteză se întemeiază mai ales pe spusele somnambulilor, că în somn conștiința lor residă în regiunea inimii, de unde vin vederea și cugetările lor. Și mulți apropie aci sau cătră partea stomacului lucrurile, pe cari voiesc să le cerceteze. Aceasta însă e cu neputință. Mai întâiu, pentru că așa numitul cerebrum abdominal e prea mic și prea simplu, ca să poată îndeplini funcțiunile de intuițiune și de cugetare ale creerului, care e de la 1 1/2 și la unii oameni până la 2 1/2 chilogramme de greu, și țesut atât de fin, de măestrit și complicat, încât numai după repețițe ana-

muncă priincioasă. Propuneri concrete din partea ministrului Bienert nu s'au făcut. După conferența delegații germani au lăsat să se înțeleagă, că șansele unei rezolvări a conflictelor pentru limbă sunt foarte minime din cauza atitudinii intransigente a cehilor.

În decursul zilei de ieri s'au continuat conferențele lui Bienert cu șefii celorlalte partide germane, iar pe astăzi sunt invitați la conferențe delegații cehi. În conferențele de astăzi prim-ministrul Bienert, pe baza părerilor delegațiilor germani, va face cunoscute Cehilor condițiile, pe lângă care s'ar putea asigura dietei boeme o activitate normală.

Știrile mai nouă spun, că Cehii nu vreau să știe de tratative de pace ci, dacă iau parte la conferențele convocate de Bienert, fac aceasta pe simplul motiv, că din cauze de bunăcuviință nu pot refuza o astfel de invitație. Unii dintre deputații cehi susțin chiar pe față, că dizolvarea parlamentului central trebuie să urmeze cât de curând.

În fața acestei atitudini respingătoare din partea cehă, soarta cabinetului Bienert pare pecetluită, iar dizolvarea parlamentului va aduce cu sine noi și pătimești lupte între elementele germane și slave din Austria.

Raporturile anglo-austriace. Ziarul »Fremdenblatt« salută cu satisfacție limbajul conciliant din ultimele articole ale »Zarului« »Times« asupra raporturilor austro-anglo-germane și declară că dorința exprimată de reșețite ori de cătră »Times«, ca aceste raporturi să fie readuse la vechiul grad de încredere și de amicitie, află un ecou simpatic în Austro-Ungaria. Fără a voi să revie asupra controverselor politice engleze în cea din urmă criză orientală, »Fremdenblatt« constată din nou, că Austro-Ungaria are dreptate să stărue în părerea ei în ce privește motivele cărora se datorează schimbările statutului quo în Balcani. Raporturile internaționale putând fi binate numai pe temeiul principiului unei desăvârșite reciprocități, admitem de bună vce — zice »Fremdenblatt« — ca Anglia să facă în viitor să depindă atitudinea sa față de noi de caracterul individual al politicii noastre, însă dela sine rezultă, că noi reclamăm același drept pentru noi, și atitudinea noastră față de Anglia va depinde în mod exclusiv de aceea, după cum Anglia va observa o procedură conciliantă și favorabilă acordului.

Vizorul și patriarhul grec. Din Constantinopol se anunță, că o deputațiune a patriarhului grec s'a prezentat alaltăieri la marele vizir cu o petițiune. Acesta a declarat deputațiunii, că el nu permite Patriarhului să se compoarte ca un ambasador străin. Dacă grecii au plângeri de formulat, să nu se mai ducă la patriarh ci să se adreseze direct autorităților civile și militare turcești.

Descoperirea unei conspirații în Spania. Telegramme primite de ziarele engleze anunță, că în Catalonia au fost arestate 150 de persoane, cari sunt implicate într-o conspirație descoperită acum de curând. Intre persoanele arestate sunt mulți

lize se pot cunoaște părțile și minunata țesătură întregă. Aceasta frumoasă plămădire a naturii ar fi o probă în contra principiului, că natura nu face nimic în zadar, dacă centrul sistemului simpatic ar putea implini funcțiunile creierului.

A doua, trebuie a se ținea seamă de faptul, că mișcările și umbletul lunatecului se fac cu cea mai mare iuțeală și precizie, și el, mult mai sprinten decât altul deștept, evită cu siguranță orice piedecă. Nervii motori însă ies din măduva spinării și comunică prin măduva prelungită, cu creierul mic, care e regulatorul mișcărilor, și acesta iar comunică cu creierul mare, locul intuițiilor și al motiveilor, cari și ele sunt intuițiuni sau idei, și așa se esplică posibilitatea, că mișcările somnambulului se orientează după cele mai rezeți observări, cu o minunată iuțeală. Umblarea somnambulului pe cele mai primejdioase căi fără greș și fără frică, cum n'ar putea-o face deștept, se esplică prin faptul, că intelectul său e numai o parte în activitate, cât trebuie pentru a-i conduce pașii; lipsește deci reflexiunea, și cu ea, orice nedumerire și temere. Că în vis, creierul e în oarecare activitate, s'a observat la persoane, la cari, având craniul spart sau ros, se poate vedea cum, în somn, e mai puțin umflat, mai așezat, mai anemic și mai palid decât în veghiere, iar în vis această așezare a

oșteri și civili sus puși. Conspirația era îndreptată contra guvernului.

Situațiunea politică în Sârbia. Ziarul sârbesc »Prawda« scrie despre situațiunea politică din Serbia un articol senzațional, în care se emit idei, cari ținesc răsturnarea ordinii actuale de lucruri. Ziarul conchide la o schimbare de Dinastie. În toate statele civilizate politica e condusă de suveranii țării. Serbia n'are însă un suveran capabil. Țara e grav bolnavă, și numai o schimbare de Dinastie o poate vindeca.

Articolul acesta face mare senzație, de oarece »Prawda« e ziarul partidului progresist și se află sub conducerea lui Nenadovici.

Congresiștii din Budapesta în România.

Cetim în »Voința Națională« :

Iusărcinarea de conducător al excursiunii la Constantinopol, și-a luat-o un judeo-maghiar, anume Dr. Lang. Speculațiile la cari s'au dat organizatorii excursiunii au fost din cele mai neomenoase. Așa s'a perceput o taxă de 600 coroane pentru fiecare excursionist, când se știe că drumul dela Budapesta—Coastantinopol și toate spesele nu costă nici pe jumătate. Pe urmă, în program era fixat o vizită prin Capitală cu trăsuri și un dejun la hotel »Bulevard«. Preumblarea ca și dejunul n'au putut avea loc; de-abia câțiva excursioniști au putut vizita în pripă Capitala noastră și a lua dejunul la »Bulevard«.

Dar ceace e cu adevărat revoltător e purtarea Drului Lang față de congresiști. Fiindcă la Constanța li se pregătise excursiunii o primire frumoasă și un banchet pe bordul vaporului »Regele Carol«, șovinistul maghiar a recurs la un truc ordinar pentru a zădărnici festivitatea dela Constanța.

Organizatorii primirei, d-nii D-rî Turbure, Sadoveanu, Mărgărit și primarul orașului Constanța, d-l Boteanu, făcuseră toate pregătirile și au anunțat pe d-l Lang despre acestea. Cu puțin timp înainte de sosire o telegramă din partea Drului maghiar anunță că nu se poate să se întârzie plecarea vaporului »Dacia« — făcând responsabilă direcțiunea de ori ce întârziere — și, prin urmare, că banchetul nu poate avea loc, congresiștii renunțând la el din lipsă de timp.

Bine înțeles, că s'a făcut după cum cerea medicul ungar. Surprinderea n'a fost mai mare când, sosiți la Constanța, congresiștii au aflat manoperile șovinistului ungar, căci nu fuseseră încunoscuiți de nimic. La un moment dat, congresiștii streini au dat o strașnică lecție Drului judeo-maghiar, pe care acesta o va ține minte multă vreme. În același timp și-au manifestat dragostea pentru Români și țara noastră ospitalieră.

La plecarea vaporului s'a strigat? »Trăiască România!«

Un incident edificator asupra purtării organizatorilor unguri a avut loc pe vapor între un funcționar al casei Lang și d-l Dr. Stănculeanu. Funcționarul ungar își permisesse să adreseze țării noastre tot felul de injurii și epitețe. Intervenind d-l Dr. Stănculeanu, obraznicul funcționar a

creierului e mai mică decât în adâncimea somnului. Visul însă numai după grad se deosebete de somnambulism, care încă e o nemijlocită visare aieva. Numai cât aci mișcarea creierului mare se comunică și celui mic, care face posibile mișcările visătorului și le conduce; pe când în visul normal, creierul mare rămâne izolat, comăndele sale nu ajung la creierul mic, și toată silința noastră în vis de a striga sau de a ne mișca, când vedem primejdia, rămâne deșartă, de aci spaima care ne turbură tot organismul.

În visuri impresiunile, din cari ele se nasc, vin din lăuntru organismului. Pentru aceea le pare unor somnambuli, că vederea și gândirea lor își au originea în regiunea sistemului simpatic, care în somn reprezintă și dominează în tot organismul, afară de sistemul cerebral. Iuziunea de a vedea și chiar de a ceti cu partea stomacului sau, une-ori, cu degetele mânilor sau ale picioarelor, este asemenea iluziunii, că noi simțim în picior sau în mână durerea, pe care aieva o simțim în creier; ceea ce se vede din faptul, că ea încetează îndată ce se intrerupe comunicarea nervoasă între creier și picior sau mână. Chiar după ce s'a amputat cuiva piciorul, tot în el simte durerea, deși nu-l mai are.

(Va urma).

fost pus la locul lui, silit să retracteze totul.

Un alt incident a avut loc în tren, în drum spre Constanța. Fiindcă vagoanele unguerești, cari formau trenul de excursie, aveau lămpile defectuoase, era lipsă de lumină. Aceasta a dat loc la tot felul de interpretări răuvoitoare din partea Drului Lang și a oamenilor săi. Apoi cei doi medici români, cari însoțeau pe excursioniști, erau provocați mereu prin atitudinea excursioniștilor unguri. Din această cauză a trebuit să intervie d-l Dr. Stănculeanu, având mai multe incidente cu Dr. Lang și oamenii săi.

Date fiind tot felul de neajunsuri, ce li s'au făcut congresiștilor streini din partea organizatorilor unguri și pentru ca să se scoată în evidență purtarea medicilor unguri în călătoria prin țara noastră, s'a intrunit aseară la d-l Dr. Fărdeșcu mai mulți medici, hotărând să se facă un nou memoriu, ce se va adresa tuturor medicilor cari au luat parte la congresul din Budapesta, și în care să se expună faptele așa după cum s'au petrecut. Se va protesta tot deodată împotriva procedurilor ce s'au întreprins, pentru a se împiedeca vizitarea Capitalei noastre de către medicii străini.

S'a hotărât, de asemenea, ca să se facă o frumoasă primire acelor dintre excursioniști cari se vor întoarce după câteva zile din Constantinopol prin Constanța.

O nouă lovitură.

Țara Oltului, August 1909.

Se știe, că preoții-catecheți ai școlilor foarte grănițrești — acum comunale — din Țara Oltului, primeau pentru osteneala lor o remunerație anuală de câte 80 cor. Suma aceasta în adunarea generală a descendenților de grănițeri, ținută în Sibiu în anul trecut, a fost urcată pentru toate școlile din raionul fostului regiment român de graniță I. la 100 coroane anual.

Anul curent însă comitetul central din Sibiu a retrimis tuturor preoților-catecheți chitanțele înapoi cu observarea că ele nu se mai pot primi, căci d-l ministru a șters din bugetul comitetului administrativ suma ce era menită pentru aceste remunerațiuni și încă fără nici o motivare, și deci nu-i de unde să fie plătite. Am așteptat să mi se dea nescăi lămuriri în această cauză de undeva, dar vedem că lumea tace — adevă că cei competenți a-și spune cuvântul, — tac.

Nu cunoaștem nici ordinul ministerial de oprire, nu știm nici aceea că s'a făcut din partea cuiva vre-o remonstrație, vre-un pas ori doară trebuie să primim cu inima smerită și bucurăși și această nouă lovitură.

La toată întâmplarea așteptăm oare cari lămuriri, până mai este vreme, dela cei ce sunt în drept ca să le dea; ori doar aceștia și acum sunt tot pe atâ; de vigilență ca și atunci când e a vorba de ștergerea limbei române de propunere din aceste școli?...

X.

Conflictul cu Apponyi.

— Din »Drapelul« —

Așa pare, că contele Apponyi se teme, că valurile indignațiunii, provocate prin ordonanța în chestia catechisării se vor așeza — ca multe altele în aceste timpuri viforoase — înainte de vreme și astfel va rămânea el prescurtat în tămăia șovinistă; mai ales că întregul vifor pare a fi izbucnit înainte de vreme.

Nu acum, ci pe timpul când iarăși va fi actuală criza de cabinet, avea lipsă de această tămăie, ca să vadă șovinistii, ce strașnic e nobilul conte dela culte și ce pagubă enormă va fi pentru țară, dacă s'ar nimeri, ca tocmai el să fie cel ce va trebui să se ducă, ca altul să încapă în locul lui.

Această teamă pare a-l îndemna, ca să se îngrijească de cu vreme, ca focul să nu se stingă. Dovadă pentru această presupunere sunt interviurile ce le acordă în... rate, ca să mențină chestiunea la suprafață.

Pe când și-a făcut indignațiunea calea sa prin coloanele ziarelor, a tăcut. Ce avea doar atunci de spus, când îi venea așa de bine la scoteală întregul vifor. E doar dogmă politică astăzi a lovi naționalitățile unde le doare mai tare. Și cu cât țipă mai mult de durere cel lovit, cu atât mai eclatantă este dovada, că a nimerit politica cea bună.

Dar, în fine, ori cât de mare ar și fi durerea, nu poți țipa într'una. Amortește și senzibilitatea celui lovit, chiar și dacă nu încetează cauzele durerii. Și e bine așa, căci de nu, am duce-o în cele politice tot numai din țipet în țipet. Atâtea sunt durerile.

Apponyi acum însă se îngrijește, ca această senzibilitate să nu înceteze. Se îngrijește de întepături noi, ca astfel să înprospăteze necontentit isvorul gloriei sale șoviniste.

În jurul descoperirii polului nord.

Exploratorul Dr. Cook a dat unui ziarist francez următoarele amănunte despre descoperirea polului nordic:

Teritoriul, pe care l'am descoperit, e situat cam spre sud, și e de o întindere considerabilă; în părțile lui de Miază-zi e muntos, pe când în cele de miază-noapte e plan și acoperit cu un subțire strat de gheață. Spre a putea ajunge la Polul Nord făceam zilnic câte 14 mile. Cursul tuturor ghiețarilor au o înclinațiune spre Sud. Am constatat câte odată și curente de vânt în direcțiunea Sud-Ost (?). La Polul Nord nu e nici un petec de pământ. Nu e de cât gheață. Când am ajuns acolo, unde am crezut că e în adevăr Polul Nord, am făcut săpături, dar am văzut că săpăm numai în gheață. În gaura aceea de gheață am băgat stindardul american, împreună cu un document scris despre rezultatele călătoriei mele.

E posibil deci, că sloiul de gheață, în care am arborat stindardul și pus documentul, să se miște și să se strămute din loc.

Deja când ne apropiam de Polul Nord, deodată, un imens bloc de gheață începu să se pună în mișcare, ca și când s'ar învârti în jurul unei axe invizibile. Eschimoșii mi-se aruncară în ghenunchi la picioare, plângând și rugându-mă să nu mai mergem mai departe. Totuși eu am pornit înainte.

Exploatorul Cook a fost Duminecă invitat la prânzul de la curtea la Charlottenlund, unde în afară de părechea regală erau de față toți membrii familiei regale. Cook a condus la masă pe principesa Ingeborg iar la masă a stat la dreapta reginei. După luarea cafelei, ceilalți oaspeți au părăsit castelul. Cook a fost în mod extraordinar onorat, rămânând siagur să ia ceaiul cu familia regală.

Păreriile lui Welmann și Nansen.

»Berliner Lokalanzeiger« află din Cristiania că la trecerea sa prin acelaș oraș, exploratorul Welmann a fost întrebat dacă descoperirea polului Nord de cătră Cook influențează într-o măsură asupra planului său. Welmann a răspuns negativ, deoarece nimeni nu poate crede în exactitatea spuselor lui Cook. Cu toate că faptele citate de Cook au un fond real totuși trebuie să avem și probe.

Celebrul explorator al polului Nord, Nansen, a sosit Duminecă în Bergen. Întrebat fiind despre isprăvile lui Cook el a refuzat să se pronunțe. E de părere însă că se poate ajunge la pol cu ajutorul cânilor. I se pare însă extraordinar de ciudat, că Cook și-a îngropat raportul despre călătoria sa tocmai în gheață, când știa bine că la pol ghețarii sunt într-o continuă dislocare și imigrațiune.

STIRILE ZILEI.

— 26 August v.

Adunarea generală a Astrei. pe lângă conferința lui I. Agărbiceanu, va avea și un însemnat eveniment artistic. Zaharia Bărsanu și d-na, împreună cu o ceată de diletanți, va da o reprezentație de gală, probabil »Carmen Saeculare«.

Preoții luată la goană. Părintele Dimitrie Bogoievici din Bănia este chemat pe zia pe 17 l. c. la tribunalul din Caransebeș la pertractarea generală a procesului de agitație, ce i-s'a făcut pe motiv, că la alegerea de membri sinodali din comuna Rudăria ar fi rostit cuvintele: »băgați de seamă, căci vreau să ne vânză biserica Ungurilor«.

Se vor duce martorii și din partea acuzatului și din partea denunțătorilor. Părintele dr. Ioan Sărbu din Rudăria este chemat pe zia de 14 l. c. la tribunalul din Timișoara, unde se va face în ceea zi pertractarea excepțiilor în procesul de presă ce i-s'a intentat pentru un articol »Strigăt din graniță« publicat în »Drapelul«. Părintele Sebastian Stanca din Vul-

can este t r t in proces pentruc  intru'o predică ar fi  t tat la ură Impotriva maghiarilor. (Lupta).

»Nepszava« despre conflictul nostru. Ziarul socialist face pe intrigantul, ca ori care ziar maghiar in slujba guvernului sau numai plătit de guvern. Propune ministrului de justi ie, ca să intenteze proces de agita ie, mitropoli ilor români, pe baza  -lui 171, pentruc  somează pe subalternii lor, de a nu se supune la dispoziții legale. — Te pomene ti..

A mai ajuns la pol  i al doilea explorator, vestesc cele mai noi  tiri. E tot un american ca  i dr. Cook,  i-l cheamă Peary, colonel. A trimis doue depe e scurte, fără r m , din India Harbour, una agentiei Reuter, alta clubului Arctic. Cea dint i era: »Steagul cu stele stă in pt la polul de nord«. Cea de a doua: »Am ajuns la pol; vaporului Roosevelt nu i-s'a int mplat nimic«. Se a teapt  amănunte interesante.

Cununie. D- oara Victoria Mur san  i d-l Samoil Urian ne anun t  căsătoria lor religioasă, care se va celebra in ziua de 19 Septemvrie 1909 st. n. la 4 oare d. a. in Jibou.

O mare catastrofă in Constanța. Eri seară, pe la oarele 10, s'a desl ntuit o groaznică furtună, inso it  de ploaie toren ial   i grindină. Sub un  opron al c z rmei 12 c l ra i, erau aduna i vreo 60 solda i schimba i, cari fuseseră concentra i pentruc  exerci ii. Pe c nd se adăposteau de ploaie, furtuna a d r mat  opronul peste bie ii solda i. Imediat s'au luat măsuri ca să salveze pe cei prin i sub d r m turi. Pompierii  i trupele din garnizoana Constanța au sosit la fa a locului  i au inceput lacr rile de salvare. S'au scos de sub d r m turi 8 mor i  i mulți r ni i. Numărul exact al celor mor i nu se  tie incă.

Noul medic balnear român din Karlsbad. Ni se scrie: După moartea mult regretatului medic Dr. I. T. Mera, postul de medic balnear de aci devenind vacant, este ocupat de medicul român d-l Dr. Enea Nicola originar din mun ii apuseni ai Transilvaniei, care  i-a făcut  i terminat studiile la facultatea de medicină din Viena  i a practicat la clinicile d-lor profesori universitari Nothnagel, Krafft-Ebing, Schrofer. D. Dr. Nicola e cunoscut ca un bărbat serios, inteligent, cu o frumoasă reputa ie medicală.

Conferin a pentru intelectuali. Comitetul desp rt m ntului Abrud-C mpeni al Asocia iunii, cu intervenirea d-lui medic Simion Stoica, va  inea o conferin a la 11 Septemvrie (serbătoarea t erei cap. Sf. Ioan) st. n. a. c. in pavilionul de vară a d-lui  rm ssy in Abrud. Conferen iarul va tracta despre »Ivirea  i originea omului pe p m nt. Inceputul precis la 1/8 o. seara cu intrare liberă gratuită. To i P. T. Domni  i Doamne din loc  i jur sunt invita i a lua parte la aceasta interesantă conferin a. Abrud, la 1-a Septemvrie 1909. Comitetul.

La alergările de cai din Budapesta a câstigat unul dintre cele mai frumoase premii din toamna aceasta, d-l Negropono din Bucure ti, cu cai crescu i in stavele proprii.

O v n toare nenorocită. Ni se scrie: In comuna noastră, Buzeu-unguresc, (comit. Treiscaanelor) la locuitorul de l ng  pădure G. Mari , s'a inv tat ursul in porumbi te. Pricinuind pagube insemnate, oamenii l'au p ndit vreo c teva nop i, dar dihania n'a venit, presim ind poate ce o a teapt . S mb t  cătră seară, pădurarul Mihail Kaiser jun. un om tin r, s'a dus să in ele ursul,  i a intins mai multe curse, a anumite pu i cu sfoară, un sistem de altfel periculos, că peste noapte ursul venind să se pu te singur. Pădurarul Kaiser dupăce a a ezat pu ile, sa dus se mai examineze pu in sfoarele  i direc ia  evilor, Ating nd din nenorocire sfoara, s'a descărcat pu ca  i glon ul l'a nimerit at t de grav inc t la moment a căzut mort. Aziz celor ce au acest obicei r u de v nat. G. Zaharia, inv  t penz.

Neint legeri asupra posesiunii polului nord. Neint legerile pentru posesiunea polului Nord continuă. Englezii se referă la dreptul interna ional, in baza căruia polul Nord va cădea in posesiunea Angliei sau Danemarcei. Ziarele americane se referă la faptul că polul Nord a fost in pt mai inainte de toate steagul american, deci cade in posesiunea Americii. Chiar  i Canada are pretenziuni asupra noului teritoriu.

O casă de asigurare pentru baloane. Pu in timp după zborul lui Bleriot peste canal, o societate engleză de asigurări  i-a mai in in at o sec ie, aceea a »asigurărilor pentru aviatori  i pentru ma inele de zbor«. Primul obiect al acestui fel nou de asigurare a fost ma ina lui Bleriot in timpul c t a stat in Anglia. A fost asigurată contra focului, furtului sau altor accidente, in valoare de 10,000 pfunzi. După planurile de asigurare, se plătesc, după cum scrie »La Nature«, premii de c te 35  i 40 pfunzi, dacă voe ti să treci cu ma ina canalul in zbor; aceasta asigurare in s  durează numai 2 luni. Dacă voe ti să te asiguri contra unui caz mortal int mplat pe mare, cotizația e de 10 pfunzi. Societatea de asigurare aminte te in prospectele ei că incheie contracte de asigurare numai cu aviatori distin i (prominent flyers).

Al doilea tunel din lume. Se lucrează mereu la tunelul, care va uni sta ia dela Marea de ghiat  cu cea de pe Jungfrau (Jungfrau Joch). Cei 170 de lucrători   ma inele se află la Marea de ghiat   i locuiesc intr'un ora  subp m ntean, la 3158 de metri de ad ncime. Numărul călătorilor cari se suie cu trenul până la Marea de ghiat  ajunge p n  la 2000 pe zi  i dese ori nu găsesc un scaun in restaurantul dela sta ie. Cei cari vor să se urce p n  la v rful muntelui se duc cu trenul până la sta ia suspensivă  i apoi de aci se urcă, luând călăuzi. Se face o fabrică de elicitricitate la Burglauinen, care va de 10,000 de cai putere, va purta trenul pe muntele ăsta  i pe cel de pe Wengernalp.

Ce este un aeroplan?

»Viitorul« din Bucure ti publică aceasta foarte clară descriere a sistemelor de aeroplane, datorită d-lui C. Văideanu :

Omul e azi st p n pe o nouă putere a firei, putere de care p n  acum copiii se serveau in sburdalnicul  i nevinovatul joc al zmeului.

El nu putea lăsa in părăsire o putere at t de folositoare, ascunsă in s nul tainicei  i neinvins-i firi. Negre it firea ind rjit  a jertfit c te-va vie i omene ti  i va r pi incă multe până la des v r  ta-i infr ngere. Aceasta putere tainică este rezisten a aerului.

Aerul ascunde in el o putere, o rezisten a care se na te numai atunci, când mi c m o suprafa  dreaptă sau boltită in o direc ie oare-care.

Ea este cu at t mai mare, cu c t e mai mare unghiul de aplecare al suprafe ii fa a de direc ia acestei mi c ri, cu c t l r imea suprafe ii e mai mare, cre te cu lătratul iu elii, e perpendiculară pe suprafa a mi cat  etc.

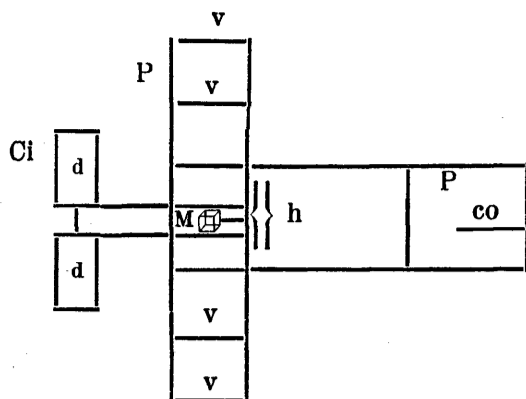
Mi carea o producem prin ajutorul unei v ste (helice) inv rtit  de un motor, care mi c  suprafa a in direc ia axei helicei, după cum  urubul intră inăuntru unui corp.

Suprafa a plutitoare s'ar apleca intr'o parte sau alta, dacă nu am avea la indemână un mijloc pentru a o indrepta. Mijlocul cel mai iscusit este a inl tura pricina, care produce aceasta inclinare: schimbarea rezisten ii aerului.

Fra ii Wright intrebun teaz  str mbarea aripilor suprafe ii plutitoare, Bleriot două aripi, pe care aviatorul le inv rte după voie in jurul axei celei mari a suprafe ii, iar Farman asigură pozi ia dreaptă a aparatului său automatic, prin ajutorul mai multor suprafe e verticale.

Vom vorbi pe scurt despre sistemul lui Wright  i a lui Bleriot, mai pe larg de

aeroplanul Farman, eroul concursului din urmă de aviațiune din Fran a.



Str mbarea aripelor, a cărui scop am amintit-o, are rezultatul următor: o in-doire in sens opus a col urilor aceleia i margini a suprafe ii plutitoare aduce o schimbare a rezisten ii aerului in acele două col uri prin aceea, că partea g unoad  m re te rezisten a iar cea boltită o mic oreaz  in virtutea unei proprietăti a rezisten ii aerului. Nu avem dec t să sucim acele două col uri prin ajutorul unui mecanism astfel că in partea unde aeroplanul e scobor t, să producem un col  găunos iar in partea unde e ridicat să producem un col  boltit  i vom indrepta pozi ia lui str mb .

Bleriot il indreapt  prin ajutorul a două aripioare in chipul următor: dacă aeroplanul se apleacă intr'o parte, ridicăm aripa din partea aceea in sus  i mărim rezisten a de jos in sus, in partea cealaltă cobor m aripa mic or nd rezisten a.

Aeroplanul Farman este alcătuit din două suprafe e plutitoare P. (biplan) legate intre ele prin planuri verticale v, cari asigură automatic pozi ia lui dreaptă din c rma de in ltare. Ci, c rma de direc ie Cd. a ezat  in  r t  i coada p. C rma de in ltare Ci este alcătuită din două planuri verticale d d, cari servesc să schimbe la in ltare punctul de greutate inainte la cobor re in urma punctului unde lucrează rezisten a, prin inclinarea celor două suprafe e d d din pozi ia normală. C rma de direc ie Cd este compusă din o suprafa  verticală Cd pe care o inclinăm intr'o parte sau intr'alta, cotind după voe. Coada este propriu zis o celulă compusă din două planuri orizontale pj legate prin alte două verticale; ea impiedică ca aeroplanul să se dea peste cap.

Aeroplanul in forma lui de astăzi pare a făgădui să atingă iu eli nein hipuite.

De abia la inceput el străbate 70 km. pe ceas. Sunt unii cari prevăd iu eli fabuloase. Toate mijloacele de comunica ie  i transport vor fi serios concurate. In r sboi el va fi preferat balonului. Vămile  i grani ele vor avea de luptat greu impotriva contrabandi ilor. Statel  vor fi nevoite a intrebun ta baloane de p nd  pe frontiere, iar noaptea faruri luminoase vor arăta sburătorilor drumuri aeriene. Ora ele i i vor schimba inf  i area. Ho ii se vor strecura mai u or pe acoperi uri in casele cetătenilor  i o vor sterge in văzduh fără nici o urmă.

Polul va fi străbătut in timpul topirei ghe urilor in c teva ceasuri.

In sf r it por ile cerului par' că vor in adui in cur nd trecerea slobod  a omului in imp r tia lui. Raiul perdut din vechiul basm al bibliei pare a fi redat omului. Omul va sbura in lumea basmelor  i a visurilor ca o pasăre uria  , privind cu desgust ind r t spre locul na terii lui: p m ntul.

Dieta din Pesta... romanizată. »Este lucru cunoscut, că domnii deputa i dela dieta ungunreasc  cam peste tot nu sunt diligenți  i acura i. A a mai săptămânile trecute trebui să se ia măsuri, ca  i in  coale pentru copiii cei neglijen i, spre a face posibilă inceperea  edin elor la 10 oare. Dar toate măsurile nu- i ajunseră scopul. Nainte de o s pt m n , intr'una din zile, la 10 oare, nime nu se afla in sala dietei dec t deputa ii români Sigismund Borlea  i Partenie Cosma, cela ocup nd loc la st nga extremă, acesta in st nga centrală. Atunci le veni in minte să deschidă ei  eiin a  i să  in  parlament român, petrac nd unul după altul in limba rom n . Astfel unul dete cuv n-

tuil celuilalt  i se vorbi  i se făcuse propuneri  i se primiră in limba rom n , până când sosit  mai mulți deputa i maghiari, cari puseră cap  comediei deputa ilor români. A a scrie »Albina« din Pesta la 1873. — (Drap.)

ULTIME  TIRI.

Budapesta, 8 Septemvrie. »Magyarország« declară, că partidul independentist este gata in orice moment a crea legea pentru votul universal egal  i secret, fără pluralitate sau alte restric ii.

Praga, 8 Sept. La manevrele generale ce se vor  inea cu o deosebit de mare asisten a anul acesta in Gross-Meserich din Moravia, mo tenitorul de tron a sosit azi diminea a iar Regele Francisc Iosif  i Imp ratul Wilhelm sunt a tepta i de seară.

New-York, 8 Septemvrie. Se adevere te in toate privin ele că  i Peary a fost la polul nord. Calea o făcu aproape tot cu vaporul Rosewelt, impreună cu o societate mai m ri oar . Intre tovar  ii lui a fost  i profesorul de universitate de la Worcester, D. B. Mc. Millan. Acesta asemenea a dat o depe   cătră colegii săi dela universitate. După informa iile date de »Times« Peary ar fi sosit la pol in 6 April. Peary este un mare rival cu Cook  i se prevede intre ei o luptă cr ncen  pentru in-t etate.

Copenhaga, 8 Sept. Când i s'au comunicat lui Cook  tirile despre succesul lui Peary, nu a fost surprins de loc, ci le-a găsit foarte verosimile. Datele comunicate de Cook, au fost găsite exacte de societatea geografică.

Viena, 8 Septembrie. Conte Zeppelin a pus in vedere o călătorie cu balonul seu până la Viena, trec nd prin ora ul München.

Constantinopol, 8 Septembrie. Guvernul turcesc a cerut de la Puteri, ca să desfiin eze posta interna ional , care este instituită acum in Turcia. Prin noua post  autonomă, venitele  arii ar cre te cu 50.000 fun i.

Milano, 8 Septembrie. »Corriere della Sera« este informat, că in cur nd, Creta va ob ine autonomie,  i in calitate de guvernator va fi numit principele Teck, rudenia regelui Angliei.

Bibliografie.

Iohannes Scarlatescu »Tonst cke« este titlul unui caiet de compo iuni musicale ale d-lui I. Scarlatescu, compositor distins  i apreciat Rom n, care se află de present in Viena. Acest caiet con ine următoarele 5 piese:

1. »Was will die ensame Tr ne?«—
 - 2) »Der Totenkranz«.
 - 3) Verg nglichkeit«.
 4. »Der Fischer«.
- Aceste patru piese sunt c ntece pentru voce  i pian, ear Nr. 5. »Einleitung und langsamer Reigentanz aus der 2 rom nischen Rhapsodie« este o piesă pentru patru m ni aranjată de compositor după orhestră pentru pian.

Atragem aten iunea pianistelor  i c nt re elor noastre asupra acestor alese crea iuni muzicale. Caietul costă cor. 3.50 plus 20 bani porto. Se poate procura prin Libraria »Gazetei«.

Proprietar : Dr. Aurel Mure ianu. R m.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Aducem la cuno tin a On. public, că pre ul apelor minerale  i igienice din depositul nostru din Strada Gare Nr. 25 pe l ng  schimbul mediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 10 fl.	1/2 litru - fl.
Borpatak	" 12 "	" "
Matild	" 16 "	" 14 "
Borhegy	" 10 "	" "
Baross	" 12 "	" "
El�patak	" 16 "	" 14 "

Feh�rk�	" 16 "	" 14 "
Fels�r�kos M�ria	" 16 "	" 14 "
K�szon Salut�ris	1 litru 16 fl.	1/2 litru 14 fl.
Horg�sz	" 16 "	" 14 "
Repati	" 16 "	" 14 "

Borsz�k	" 28 "	" 22 "
Sztojka	" 28 "	" 22 "
Boholt	" 26 "	" 22 "
Hargitta	" 26 "	" 22 "
Sz�kely-Selters	" 26 "	" 22 "

La cumpărare de 25 sticle liverr m Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public Societatea pe acții a exploataării  i exportului apelor minerale. (479,97—150

Telefon Nr. 361.

Nr. 14340—1909.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs pentru conferirea **stipendiului de 800 cor.** pe an, devenit vacant din fundațiunea Iosef Wehrmacher pentru studenți.

Deoarece acest stipendiu se poate conferi numai la studenți diligenți dar săraci fără deosebire de religie și naționalitate, născuți în partea Ungariei designată cu numele geografic „Ardeal”, cari studiază la o școală superioară, trebuie că petentul pentru acest stipendiu să devedească prin documentele necesare, că este elev la o școală înaltă (Universitate), sau la vre-o instituțiune de învățământ și cultură numită în litera fundațiunii ecivalență școlilor înalte (Universtăți) (Adecă Acaemiile politehnice, de științe Comerciale, de agricultură și forestiere, sau școlile înalte și academiile pentru arte), sau că și-a câștigat dreptul și maturitatea de a intra la una din școlile și institutule de cultură numite prin absolvirea cursurilor necesare la institutule pregătitoare. Petentul are mai departe a dovedi prin estrasul din matricole legal sat, că este născut în patria Ungariei designată cu numele geografic „Ardeal”, apoi print'un atestat dela pretura competentă, sau dela căpitănatul orășaneesc că nici el, nici părinții, nici nașii săi nu posed avere, precum și prin atestate de școală regulate să devedească progresele sale, purtarea sa morală bună, și cu deosebire sârguința sa.

Stipendiul se conferă pentru tot timpul studiului adecă până la completarea presersă a studiilor. La cei ce studiază la școlile din streinătate se poate conferi numai după aprobare prealabilă a ministeriului: Această aprobare este a se cere și în cazul dacă stipendistul întru aceea are de gând a se înscrie la o instituțiune de învățământ în streinătate.

Dispozițiile mai amănunțite a literii fundațiionale referitoare la modul de plată și la alte condițiuni se pot afla la Magistrat.

Petițiunile timbrate în regulă și provăzute cu atestatele sus menționate sunt a se preda cel mai târziu până **Marti în 28. Septembrie a. c.** la 12 oare a. m. la subsemnatul Magistrat orășaneesc,

Brassó, 1. Septembrie 1909.

(713,1—2.)

Magistratul orășaneesc.

=====

Școală particulară.

D-șoarele Käthe și Hermine Schunn învățătoare cu Diplomă

a școlii particulare Adolf Wilh. Schak în Viena **dau instrucție temeică:** în a luă măsura, a desemna fascane, a crol și a confecționă albituri și rochi, precum și ori ce lucru de mână femeesc, broderie, pirogravură etc.

Inceputul instrucțiunei din 1 Septembrie a. c.

Anunțări se primesc în fie-care zi dela 10—12 oare a. m. și dela 4—5 oare p. m. în **Strada Orfanilor Nr. 11.**

Se face primirea și mai târziu înainte de 1-a și 16 a fie-cărei luni.

(709,2—3.)

=====

Gustav A. Zeidner,

fabrică de flanele, tort și văpsitorie în Mierste (I. Brașov), vinde torturi pentru DIMII și primește ori-ce pentru văpsit cu preț moderat

(712,1—3.)

De vânzare.

Casele sub Nr. 27 din Strada Orfanilor se vinde din mână liberă. A se adresa la Doamna Maria de Pruncul Brașov, sau la Domnul G. Orghidan, București, Strada Pânzari 11.

(705,2—5.)

Cărămizi și țigle

se află în magazinul nostru din **Bistrița, piața cailor Nr. 9,** cu următoarele prețuri:

o miie de { în magazin . . . 28 C.
în wagon la gara
cărămizi { din Bistrița . . . 34 C.

o mii de { în magazin . 15 C.
în wagon la
țigle (șirepuri) { gara d n Bis-
trița . . . 16 C. 40 f.

Cărămizile și țiglele (șirepuri) sunt de calitate superioară, lucrate și arse foarte bine, din vestitul lut mălos ce se află în Bistrița.

Comandele cu calea ferată se efectuec prompt. Prețul se rambursează, dacă nu se statoresc altcum condițiile de liferare.

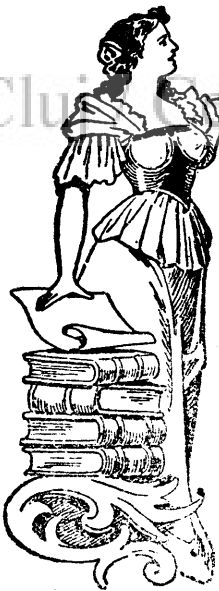
Probe la cerere se trimit.

Societatea acțiionară de cărămidarie

în Bistrița (Besztercze).

(708,8—20.)

Slăbirea de nervi



este a se atribui sau încordărilor diferite ale inimii

unei munci prea iritătoare, unei lucrări spirituale prea încordate, sau urmăriilor simtemintelor noastre îngrijorate și dure-roase etc. sau concurenței prea agitate a secolului nostru. Persoane cu nervi slabi care încezeser în lipsa de putere și energie a încercat ca cu ajutorul Electricității să se tămăduescă, și astăzi n'au destule cuvinte de mulțumită și de laudă pentru efectul bun al curentului electric. Pentru aceea recomandăm tuturor celor ce sufer de slăbiciune să-și procure broșura noastră „Tractat despre Electroterapia modernă. Această broșură o vor primi gratis și franco toți aceia cari se vor provoca la ziarul nostru.

Institutul de ord. medical „ELECTRO-WITALIZER”, Budapesta IV., Károly-körút 2. felem. 51.

Johann Szvetlik, din Alsófehérkut sorie în 29 Dec. 1908. Mult stimate D-le Dr. I. Mă bucur că Va pot aduce la cunoștință că nu mai am răgușeli, sunt iarăși vesel și mi-am recăpătat pofta de lucru. Umbletul mie mai ușor și mai elastic. Cu un cuvânt mă simt cu mult mai bine ca înainte. Aparatul îl folosesc încă și acuma, el funcționează perfect.

Coupon pentru o carte de cinste:

Institutului de ord. med „ELECTRO-VITALIZER”

Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 51.

Rog --mi trimite gratis și franco, în covertă închisă op. 1: „SISTEMUL de VINDECARE ELECTRIC MODERN”

pentru { bărbați
femei

Numele: _____

Comuna și

poșta ultimă _____

Tae și lipsește pe o corespondență.

Deschidere de magazin cu haine!

Strada Porții nr. 9-11

sub FIRMA

Izsák Henrik és Társa

aranjat după recerințele de astăzi cu haine de

bărbați, băietii și copii,

lucrate din cele mai fine și moderne stofe cu prețuri ieftine.

Este în interesul fiește-căruia, ca înainte de ce își cumpără haine, să ne cerceteze magazinul nostru aprovisionat bogat cu cele mai moderne haine cu prețuri ieftine.

Aranjament separat pentru haine de copii de 3-10 ani.

Bogat asortiment cu haine pentru școlari.

Serviciu punctual și cu atențiune.

Deviza magazinului:

Eftin, dar cu bani gata!

(708,5—20)

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AER. ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Coverte, în totă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.